

Խմբ. — Հայ Գիրքը Ս. Թարգմանչաց տո-
 նական յիշատակով 193

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Յ. Բիրսեան. — Միջնադարեան Հայ Տա-
 ղասացներ. Ա. — Վարդան Տաղասաց. Բ. —
 Գրեգոր Արեղայ. Գ. — Եղիա Եպս. Բերկրցի 197
 Հ. Սամուէլ Արամեան. — Հիւանդաց Օժ-
 ման Խորհուրդը Հայ Եկեղեցւոյ մէջ (չար.) . 202
 Յովհ. Արքեպս. Նազիեան. — Երանելի Տէր
 Կոմիտաս քահանայի եւ նահատակի մարմնոյն
 հարցը (չար.) 214
 Արտաւազդ Արքեպս. Սիրւմեան. — Պատ-
 մութիւն Հայէպի քահանայից 224
 Գեորգ. Արքեպս. Արպամեան. — Պատա-
 ուիկներ լուսածիր շարաթացեալ վանքերէն 228
 Խմբ. — Հայկական եւ Բիւզանդական ծար-
 տարապետութիւն (Ամփոփում) 232
 Յովսէփ Ֆրաստոն. — Հայկական եւ Բիւ-
 զանդական ծարտարապետութիւն (խտայ.) . 234

ᠬᠣ ᠷᠣ ᠤ ᠤ ᠤ ᠤ

Խմբ. - Փռնչկ ժը « Մտերու երգէն - Վանքի ծաղիկներէն» (Հ. Վ. Յովհաննէսեան)	245
Հ. Վահան Յովհաննէսեան. - Գիւղական երգը - Իմաստութիւն - Կ'ըսեն թէ հոս - Ծովային ժայռը	245
Հ. Ա. Ք. - Իժ Վարդենին	248
Շարլ Պօտլէր. - Հզարարութեան պատիժը (Թարգ. Հրաշ Բաջարենց)	249
Յակոբ Աղամեան. - Ողջո՛յն քեզ, Մա- րիամ - Բանտարկեալները	250
Թադէոս Կապուտիկեան - Ներշնչումներ - Անթոնոս	251
Պուշկին. - Կովկաս - Դայեակիւն (Թարգ. Հ. Յ. Մարգարեան)	252

ՆՇԽԱՐՆԵՐ ՄԵՐ ԱՆՄԱՀՆԵՐԷՆ

Մկրտիչ Պէշիք-բաշիեան	առ չ.	Արսէն Բա-
գրատունի (նամակ)	.	.
	.	253
Սրբուհի Վահանեան	(Տիւսաբ)	առ չ.
Արսէն Բաղդաստունի	.	.
	.	254
Սրբուհի Վահանեան (Տիւսաբ)	Ուղերձ	առ
չ.	Արսէն Բաղդաստունի	.
	.	255
Գ. Մ. Պըլլըիեան	առ չ.	Ղ. Ալիշան
	.	255
Դանիէլ Վարուժան	առ իր ուսանող աշա-	
կերտակիցր՝ Մ. Ռափայէլեանէն	.	256

2 U. 3 U. U. U. n. l.

Խմբ. - Հայ Մամուլի և Հայաստ. օտար
 մամուլ 258

SOMMAIRE

Réd. — La culture des lettres arméniennes
(à l'occasion de la fête des Sts Traducteurs) 193

ACADEMIE ARMENIENNE — PHILOLOGIE

<i>H. Kurdian.</i> — Des chansonniers du Moyen Age: Vardan, Grégoire, Elie	197
<i>P. Samuel Aramian.</i> — Le St. Sacrement de l'Extrême Onction dans l'Eglise Arménienne (suite)	202
<i>Mgr. Jean Nazlian.</i> — La question des reliques du bienheureux Gomidas, prêtre martyr (suite)	214
<i>Mgr. Ardavast Surméyan.</i> — Histoire des prêtres d'Alep (suite)	224
<i>Mgr. K. Arslanian.</i> — Anciens Couvents Arméniens	228
<i>Réd.</i> — L'Architecture Arménienne et celle de Bysance (Résumé en arménien)	232
<i>Giuseppe Frasson.</i> — L'Architettura Armena e quella di Bisanzio	234

LITERATURE

<i>Réd.</i> — Un bouquet de «Chant de coeurs - Fleurs du Couvent» du P. V. Hovhannes- sian	245
<i>P. Vahan Hovhannessian.</i> — La chanson rusti- que - Sagesse - On dit qu'ici - Le rocher marin	245
<i>P. A. K.</i> — Mon Rosier	248
<i>Ch. Baudelaire.</i> — Le châtement de l'orgueil (trad. par H. Katcharentz)	249
<i>H. Atamian.</i> — Ave, Maria! - Les Prisonniers	250
<i>Th. Gaboudikian.</i> — Inspirations - Immarcessible	251

A. Pouchkine. — Caucase - A la Nourrice (trad.
par P. J. Markarian) 252

DES BRIBES DE NOS IMMORTELS

<i>M. Béchiktachlian</i> (lettre) au P. A. Bagratouni	253
<i>Serpouhi Vahan</i> (lettre) au P. A. Bagratouni	254
<i>Serpouhi Vahan</i> (hommage) au P. A. Bagratouni	255
<i>G. Beyeklian</i> (lettre) au P. L. Alishan	255
<i>D. Varoujian</i> (lettre) à son camarade N. N.	256

PRESSE ARMENIENNE

Réd. — La presse Arménienne et la presse
Etrangère pour les Arméniens . . . 258

Voir la suite, page 3.

Բ Ա Ջ Մ Ա Վ Է Պ

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ - ԳՐԱԿԱՆ - ԳԻՏԱԿԱՆ - ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

ՕԳՈՍՏՈՍ - ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ԹԻՒ 8-10

ՀԱՏ. Դ, Է ՌԵԶԸ-ՌԵԶԹ

ՎԵՆԵՏԻԿ Ս. ՂԱԶԱՐ

ՀԱՅ ԳԻՐԸ

Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՅ ՏՕՆԱԿԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿՈՎ.

Պատմական աւանդութիւն մը՝ արքայական հարստութենէ մը աւելի նոյն իր փառապանծ դէմքերով եւ արարֆներով . աւանդութիւն մը՝ արցունքով եւ արիւնով գրի առնուած տասնեւիինգ դարերու խօյ արշալին մէջ անյաղթ . առասպելէ մը աւելի զարմանալի՝ իր փառահեղ ոսկեղարով . հալածական ու խռչտանգուած դարե՛ր եւ դարեր շարունակ ամէնէն անոգորմ եւ բարբարոս ցեղերու բռնութեան տակ , եւ սակայն միշտ կենդանի եւ կենսունակ , փիւնիկի պէս վերածին ու անմահօրէն չֆնաղ . ինքնին հրաշք , ու հրաշալի՝ ինչպէս իր ծնունդին , նոյնպէս իր պահպանումին մէջ – Հայ Գիրք իր բովանդակ գրական – գեղարուեստական փառքով , այսինքն Հայ Մշակոյթը՝ ցոլացում Հայ ցեղի անմեռ գաղափարին :

* * *

Երբեմն Հայ Եկեղեցւոյ Ս. սեղաններուն առջեւ միայն խնկաւորաւած փառաբանութեան կ'արժանանար յիշատակն ու տօնը Հայ Գրի եւ մեր Ոսկեղա-
րեան Մշակոյթի մեծ շարժումին՝ յանուն իրենց ստեղծագործ՝ հիմնադիրնե-
րուն, Մեսրոպի, Սահակի եւ ասոնց լուսապայծառ համաստեղութեանց՝
Թարգմանչաց կանառին. բայց վերջին շրջաններու գեղեցիկ սովորութիւն մը
դարձաւ տանիլ մերձեցնել այդ բացառիկ տօնը – կրօնական ու ազգային
միանգամայն – մեր ժողովրդական ամէնէն յետին խաւերուն անգամ, բոլոր
տիեզերական սփիւռքին մէջ՝ ուր կը պանդխտին մեր ցեղին գաւակները. այդ
նուիրական պաշտօնն ստանձնողը Հայ մամուլն է, Գիրքը՝ զրի փառքին ու
անմահութեան սատարող, ինչպէս աղամանդը աղամանդի փայլին:

ԲԱԶՄԱՎԷՊ ՕԳՈՍՏՈՍ - ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1939

Եւ ահա մեր այ ճայնը որ կը խառնուի այդ տիեզերական հայ համերգին մէջ, մանաւանդ թէ երկու դար ու կէս է որ կը հնչէ այս հեռաւոր ասիերէն՝ Լուսանորդի հոգւով ու անոր անսպառ շունչով ոգեւորելով Հայ ցեղը դէպի պաշտամունքն իր Գրին, իր փաղափարքութեան անմեռ յիշատակներուն:

* * *

Քաղաքական անաշխարհիկ վիճակին մէջ հայուն ինքնութեան թուղթը եւ որպէս հայ պահպանումին հիմն ու խարխալը Հայկական Մշակոյթն է, մէկ խօսքով՝ Հայ Գիրն ու Գրականութիւնը:

Հայ Գրին մէջ կը կեդրոնանայ, կը խորհրդանշուի ամբողջ մտաւոր կեանքը մեր ցեղին՝ իր արդիւնաբերութեան ամենագան ձեւերով. եւ ահա անոր համար է որ մեր անեուն պաշտամունքին կ'արժանանայ ստեղծագործ հանճարը Հայ Գրին՝ Մեսրոպի, լոյսի եւ փառքերու մէջ աստուածացած:

Եթէ քրիստոնէական երկնային պատգամին տիեզերական յեղափոխութեան փուլ՝ ազգերու կեանքին մէջ պատմական ուրիշ յեղափոխութիւն մը փնտռենք անջնջելի, հազարհինգհարիւր տարիներու շարունակական ապրումին եւ յաղթանակին մէջ միշտ անձեռնադիւ եւ միշտ բեղուն՝ Հայ Գրի հրաշքն է, անմահն ու եղական, Հայու ինքնութեան եւ ազատութեան դրօշը:

Ահա Թարգմանչաց տօնի մեծութիւնը խորհրդաւոր, որ կը թարգմանուի որպէս տօնախմբութիւն Հայ մշակոյթի եւ իր արարող պատմաւոր կը գտնէ Հայ հանճարին մէջ՝ մարմնացած յանձին Մեսրոպի և ծնունդ տուած Հայ Գրին:

Եւ Մեսրոպ երեսունեւվեց տառեր տալով Հայ ազգին՝ ստեղծեց ու կանգնեց ամէնէն հզօր եւ ամէնէն անառիկ բերդը մեր ազգային սահմանագլուխներուն վրայ, ամէնէն հզօր եւ անտեղիտալի բանակը, որուն դէմ ինչպէս 1500 տարի, այսպէս հազար ու բիւր տարիներու ընթացքին ալ պիտի խորտակուի ամէն ճիգ եւ բռնութիւն՝ որ մեր կործանումը կը սպառնայ: Եւ իսկապէս զուր տեղ պիտի փնտռենք այսօր Անիի բերդերն ու Տիգրաններու, Արշակներու եւ Լեւոններու բանակները ողբալիօրէն խորտակուած՝ որոնց ողբով կարծես դեռ կը հեծեն մեր աւերակները. մինչ Մեսրոպի Գիրը իր փառահեղ վերելքներն է որ կ'ապրի պատմութեան ամէնէն տխուր շրջաններու արհաւիրքներէն վերջ ալ, ու իր հին ու սրբազան փառքերով միշտ նոր եւ միշտ գեղեցիկ յաղթանակներ կը շահի:

Ամէնէն հզօր աշխարհակալներն ու աշխարհաւեր բռնաւորներ իրենց խօսական թափին ու գայրոյթին մէջ հուր ու սուր շողացնելով կրնան փանդել մեր տունը, ինչպէս ըրին, աւերել մեր բոյնն ու հայրենիքը, բայց երբեք չեն կրնար յափշտակել մեզմէ դիւրակեան երեսունեւվեց տառերը մեր, պատկերը մեր հոգւոյն ու գաղափարին, անեղծ ու անմահ անունը պէս յաւերժ:

Նման յոյն իմաստունին որ բռնութեան տակ ստիպուելով լինել հայրենի տունն ու փաղաքը, «Ամէն ինչ հետս կը տանիմ» կ'ըսէր անխոռով՝ ուզելով հասկցնել թէ ինչ որ իսկական մեծութիւն էր եւ հարստութիւն՝ անբռնաբարելի սեփականութիւն կը մնար իր փուլ, այսինքն իր գաղափարը, իր հանճարը, որով կրնար դարձնալ շինել իրեն համար եւ փաղաք եւ տուն՝ թերեւս լուսաւոր փան նախկինը՝ մենք ալ կրնանք ամէն ինչ մեր հետ տանիլ եւ ամէնութեք մեզի տուն եւ հայրենիք կերտել՝ եթէ պահենք մեր հոգւոյն մէջ անեղծ եւ անթառամ պաշտամունքը մեսրոպեան սրբագիր տառերուն, ու անով մեր ամ-

բողջ գաղափարին ու տեսլականներուն: Սրբագիր տառեր՝ որ զմեզ կը կապեն մեր անյիշատակ հնութեան հետ, անոր փառքերուն հետ, ծնունդ եւ ոգի կու տան սերունդի մը՝ որ նոյն գաղափարին ժառանգորդը կը դառնայ եւ հաւատարիմ աւանդառուն, եւ իր կարգին փոխանցողը իր սերունդին:

Անէ՛ծք այն օրուն եւ յանգնութեան՝ որով մահացու ուրացութիւն մը դաւանանէ անջատել հոգւոյն օղակը իր նախկին շղթայէն, եւ մերժէ իր ձեռքն ու սիրտը երկարել իր սերունդին՝ հայ գրով ու գրին հետ հայ պատմութիւնն եւ մտքի արդիւնաբերութիւնը:

Հայուն հինն ու նորը, անցեալն ու ապագան հաղորդակցութեան մէջ կենսունակ պահող շղթայի օղակները միայն եւ միայն հայ գրերն են. երբ դադրին անոնք, աւա՛ղ, այն ատեն է որ կը մեռնինք. կը մեռնի մեզի համար անցեալը՝ զոր չենք կրնար կարդալ ու մեկնել. կը մեռնինք մենք ու ապագան իրարու համար, ու կը մեռնի ամբողջ ցեղ մը իր ոստերով, իր բունով, իր արմատով, ինչպէս մեռած են՝ վկայ մեր եւ միջագային պատմութիւնը՝ անթիւ դրացի ու հեռաւոր ազգեր, հզօր ու բազմաթիւ, եւ որոնց սակայն տխուր անունն եւ յիշատակը միայն կը կարդանք՝ մահուան եւ ունայնութեան մէջ թաղուած:

Ինչո՞ւ այդ սեւ ու փայտած գաղափարը. — վասն զի՝ կա՛մ չունէին գիր ու դպրութիւն, կա՛մ, եթէ ունէին, լինէին, դաւեցին անոր դէմ, ու իրենց դաւանանութեան գոհերն եղան:

Իսկապէս մահ է ուրացումը իր գրին ու ցեղին, ցրումը, փռիցումը ազգերու ծովին մէջ: Օտարացածը չէ այն՝ զոր կ'ուզէ ըլլալ, եւ դադրած է ըլլալ այն՝ զոր երբեմն էր. ի՞նչ է ան, ուրեմն. — Ոչինչ:

Բնութիւնն անգամ իր հաստատունն եւ անեղծ օրէնքն ունի ու կը բողոքէ հրէշին դէմ, որ է եւ չէ. կամ ո՛չ այս է եւ ո՛չ այն:

Ամէն ազգ նման է ծաղիկի մը: Բնութիւնն ու Նախախնամութիւն ինչպէս վարդն ու մեխակը, այսպէս ալ ազգերն են կերտած իրենց անուններով ու տիպարով. օտարն իր անունով ու լեզուով, զմեզ ալ հայ անունով ու բարբառով. ու մեր ծաղիկը հայկական մեր փոքրիկ ածուին մէջ ցեղական, իր թոյրն ունի յատուկ եւ բոյրը. եւ այնքան հմայի՜ որ ոչինչ կը մնայ նախանձելու ուրիշ ծաղիկներու, այսինքն օտար ազգերու:

Արդարեւ եթէ նկատենք պահ մը մեր մշակոյթը իր հին ու նոր արդիւնաբերութեան մէջ, կրնանք հարցնել.

Ո՞ր ազգն ունի վահագնեան տիպարին պէս հմայճառ դիւցախառն հեքիասներ, ծնունդ ծիրանի ծովու, հուր աչքերով, բոց մագերով:

Ո՞ր ազգի վէպն այնքան խրոխտ ու պանծալի է՝ որքան Հայկինը Բէլը տապալող «առ սէր երկնից եւ հայրենեաց»:

Ո՞ր ազգն այսօր վարդանի նման դիւցազ մը կրնայ ցուցնել՝ Գրի պաշտամունքով զօրացած ու սրբացած:

Ի գո՛ւր է Մեսրոպի նման հանճար որոնել, որ յանուն հայ ցեղի դատին Հայ գրերն ստեղծագործեց եւ անոնցմով մեր ազատութեան եւ անկախութեան դրօշը պարգեց՝ յաւերժ անջնջելի յաղթանակով:

Ո՛չ, ո՛չ մէկ տեղ կարելի է գտնել Նարեկի ողբական հեծութեան օծութիւնն աստուածային, կամ հեզափայլ շնորհը Կլայեցւոյն, Լամբրոնացւոյն սէրը տիեզերական խորութեամբ, ու Միսիթարի հաւատքը կրանդեայ: Ու մեր երգերը Գողթան իրենց գեղովն անմահն, մեր Շարակնոցը ար-

1607-31

ֆայուքիւնաբոյր, ու մեր միջնադարեան տաղերը քննուշ ու սիրակաք:

Հապա Հայ Գրի դասական յաղթանակը լեզուական, այնքան քննուշ ու քննուշ, երբեմն պարզ եւ երբեմն այնքան վսեմ՝ յայն — լատին լեզուներուն վրայ ստուեր ձգելու աստիճան, ինչպէս անհամեմատն եզնիկի քով. կամ շնորհալի ու քննաբան՝ ինչպէս վարդանի ու Ղեւոնդի կտակագիր Եղիշէի քով:

Դիւցազներգա՞կ կ'ուզէք հովերական. ահա հոբեմացին քերթողահայր. Եղիշէն՝ քնար, Նարեկեան ողբերգութիւնը՝ Աստուածային կատակերգութեանէն ալ գերազանց, Քուչակը՝ սիրոյ անգերազանցելի երգիչ, ու կարգաւ Ալիշան՝ ծով հանաքով, Պէշիքաշլեանը՝ սիրածոր, Դուրեանը՝ խոռվայոյց, Մեծարեցը՝ քաւաշին խնկահոտ քննչութեամբ, Տէրեանը մոռալ ու տխրամած, Թումանեանն ու վարուժանը՝ արուեստի բարեբազոյն հմայքով, ու դեռ շարք մը տաղանդներու որ երէկ եւ այսօր Հայ Գրի գովքը բերնին՝ նահատակուեցան, եւ շատեր դեռ կ'ապրին մօտ եւ հեռու մեր Գրի փառքին եւ անմահութեան համար:

Ո՛վ կրնայ մոռնալ այս պահուն գեղեցիկ համադրութիւնը ողբացեալ հէֆ Զարեցի Հայ մշակոյթին նուիրած իր անմահ գեղօնին մէջ, ուր մեր լեզուի եւ գրական փառքերու այնքան զմայելի ոգեկոչումը կայ.

«Ես իմ անուշ Հայաստանի արեւահամ բառն եմ սիրում»

ու միւս խորաքանդակը

«Նարեկացու, Քուչակի պէս լուսապըսակ ճակատ չկա՛յ»...

Հարցնեմք անգամ մ'ալ. ի՞նչպէս եւ ուսկի՞ց այսքան հարստութիւն ազգային. այսքան պարծանք մեր տոհմի գանձարանին մէջ, ուր դարէ մ'աւելի է որ եկած միտում գարգացած Եւրոպայի մեծ ու գիտնական գաւակները, միշտ նոր ու քանկագին տարրեր կը գտնեն ազգային ու համազգային հինաւորաց փառքերէն, ցուցադրելով գտնում միջազգային հրապարակին վրայ, դրուատելով մեր լեզուի ոսկեղէն փառքը, իր անդրանիկ հսկայ յաղթանակը Աստուածաշունչով, որուն հայացումը այնքան քննադատութեամբ լի էր, որ քարգմանութեանց քագուհի կը հռչակուի ամէնէն. եւ դեռ մեր չքնաղ լեզուին մէջ կը նշմարեն հիացումով գեղեցիկ նմոյշներ սանսկրիտ, գերտ, պահլաւ եւ այլ լեզուներու, քանկագին նշխարներ գոր դարերով շալկած անոնց աւերակոյտներէն իր հետ բերած է մեզ հայերէնը, այսպէս բանալին տալով հնութեան եւ քաղաքական լեզուագիտութեան:

Զենք խօսի մեր պատմական ու քարգմանածոյ գործերուն վրայ որոնք անսպառ աղբիւր են արեւելեան ազգերու հնութեան ուսումնասիրութեան եւ Աստուածաշունչի եւ Ս. Հայրերու լայն եւ ընդարձակ գիտութեան: —

Ամէն ինչ մեր երեսունեկեց Գրերու հրաշքով միայն կը մեկնուի. ու ամէն հայ սիրտ երախտագիտութեան յաւերժալոյս կանթեղ դարձած կ'արծարծի պանթէոնին մէջ Հայ Լուսաւորութեան հեղինակ Անմահներուն, որոնց մէջ աստուածօրէն կ'ամբառնայ իր ստեղծագործ հանճարով Մեսրոպ, յաւերժօրէն հսկող Հայ ցեղի նակատագրին վրայ, իր անսպառ շունչով պատգամելով բոլոր հայերուն անխտիր՝ անվերապահ պաշտամունք եւ յաւերժական փարում Հայ Գրին, որ պիտի ապահովէ մեր գոյութիւնը եւ իրականացնէ լուսագոյն յոյսերը մեր ազատութեան եւ բարօրութեան:

ԽՄԲ.

ՄԻՋՆԱԴԱՐԵԱՆ ՀԱՅ ՏԱՂԱՍԱՑՆԵՐ

Ա. - ՎԱՐԴԱՆ ՏԱՂԱՍԱՑ

Բոլորովին անծանօթ տաղասաց մը կ'երեւայ ան ինծի. իր մասին ոչ մէկ յիշատակութիւն ունիմ: Իրմէ ծանօթ է ինծի տաղ մը զոր արտագրած եմ Անտոնեանց թիւ 205 տաղարանէն: Այդ տաղը իր ամբողջութեան մէջ սիրուն է եւ կ'արժէ որ հրատարակուի, ատոր համար իսկ հոս կը հրատարակեմ զայն իր ծանօթ միակ օրինակէն, կատարելով չնչին սրբագրութիւններ ուղղագրական եւն.:

ՏԱՂ ԳԱՐՆԱՆ

Անըսկիզբն եւ անսահման.
Անտանելի եւ անքարգման.
Զգարուն արար հանց պատուական,
Նման դրախտին եղեմական:

Ծառք եւ դրախտք կանանչեցան.
Մըրգայապատով զարդարեցան.
Յաղքերակունքն յարդարեցան.
Ծով եւ գետերք գնացեցան:

Զորքոտանիք առագացան,
Ի գոմերամ զարկին ելան.
Գողիւր տղայքն կու խաղան.
Խաղով գտեղիմք ի շուրջ կու գան:

Սիրոյ տէրնին կու գոխանան.
Վերայ բերին հային երթան.
Աղջկունք հագնին ցեղք ի ցեղաց,
Ճեմեն քայլեն ի հետ ցնծան:

Հաւերն ամէն ուրախանան.
Եւ իւրեանց դադարքն եկան.
Ծիծեռանքն եկին եւ բուն դրին.
Սաղմոս ասեն գտան ի լման:

Յոհան հաւն ընդգան.
Ղումբին ունի յոյժ քաղցրաձայն.
Գիտեն գանձեր ու մեղեդիկ.
Ու շատ շարական:

Արագիլն ու սագն ու բաղ.
Ուշնաւոր օրն ուրախանան.
Պլպուլին փափաքանօք.
Ի վարդենին քաւալեցան:

Շուշան կանանչ մարդումարախն.
Ու մանուշակն մէկ դարձան.
Գնացին վարդին երկրպագին.
Զտեղքն անէին իւրեանց ալամ:

Այն նարկիզին հոտն բուրեաց.
Խաշխաշըն քաք պանուրեցան.
Նունուփարն ջրին ի դուրս.
Դեղին կանանչ երեւեցան:

Համասփիւռն ի մէջ ծաղկանց.
Որ մայր ասի իմաստութեան.
Եռաց երկիր եւ կակղացան.
Բիրք ի բիրոց ծաղկունք բուսան:

Դաշտերդ ամէն ծաղկունք լցան.
Որ ի հոտուն մարդիկ ցնծան.
Կակղացան ծառոց ոտինքն.
Մէկ հետ մէկի մըկունք հասան:

Թուրն առաջեաց քան ըզհալուան.
Կեռասն աչիչ էր ի նման.
Միշմիշն ծառն դեղնեցան.
Խնծորենին կարմրեցան: